

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele: 1 K. Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5. sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petstovice za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Paro in zabave vsaka petstovica 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Umor ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

Smrt ima dandanašnji na svetu ogromno žetev. Ljudi kosi in podira kar trumoma in kupoma. Cloveštva se je polotila neka mrtvica, da se niti ne zaveda tega velikanskega umiranja. Če se poroča o kupih, o stoterih, o tisočeri, ki so mrtvi obležali na bojnih pozoriščih, se v javnosti poveča in pomnoži pozornost. Smrt nekaterikov ali celo posameznika ostane navadno neopažena.

Preteklo soboto, dne 21. oktobra, pa si je smrt na Dunaju izbrala žrtev, ki je javnost ne more puščati v nemar. Oseba, ki je padla kot njena žrtev, je bila v javnosti veleuvaževana, ker se je gibala na višinah življenja, moči in oblasti. Izguba dobrega, previdnega in izkušenega državnika, kakor je bil avstrijski ministrski predsednik grof Stürgkh, je v resnih in težkih časih, v katerih se sedaj nahaja naša monarhija, velik in hud udarec.

Ni pa samo močan utis napravila smrt grofa Stürgkha, temveč zbudila je tudi veliko in splošno ogorčenje. Umor je gnusen in velik zločin, ki je vreden vse obsodbe, naj izhaja iz tega ali onega nagiba. Morilec je dr. Friderik Adler, tajnik nemške socialdemokratske stranke, sin socialdemokratskega voditelja in poslanca dr. Viktorja Adler. Kateri so bili podrobni nagibi, ki so tega duševno prenapetega moža nagnili k temu strašnemu zločinu, še ni znano. Sodnijska preiskava bo to dognala. O tem groznem činu, ki se je dogodil v soboto popoldne ob 3. uri, priobčimo po poročilih, došlih iz Dunaja, naslednje podrobnosti:

Umor.

Ministrski predsednik grof Stürgkh je skoraj vsak dan kosil v hotelu Meißl in Schaidt v veliki jedilnici pri svoji navadni mizi. Tudi v soboto med 2. in 2. uro popoldne je prišel grof Stürgkh v dvorano. V njegovi družbi sta se nahajala tirolski namestnik grof Toggenburg, ki se je bil pripeljal isti dan zjutraj na Dunaj in je nameraval zopet odpoto-

vati, in baron pl. Aehrenthal, ulanski ritmojster izven službe, brat rajnega zunanjega ministra grofa Aehrenthala.

Pri tretji mizi od mize ministrskega predsednika grofa Stürgkha se je vsedel mož, ki ga v hotelu, kamor so zahajali večinoma redni gostje, še niso zapazili, a se ni razlikoval v zunanosti od drugih gostov. Bil je to mož približno 30 do 40 let star, velik, širokopleč, plavalasih pristriženih brk, z očali, dolgih skrbno počesanih las. Vsedel se je tako na stran mize, da je imel pred seboj Stürgkhovo mizo, sedel je nasproti ministrskemu predsedniku. Nasproti grofu Stürgkhu je sedel s hrbtom proti opisanemu možu baron pl. Aehrenthal. Grof Stürgkh je kosil, živahno se razgovarjajoč, pri črni kavi je kadil smoko. Tudi tujece je pokosil in je že plačal.

Družba grofa Stürgkha je nameravala oditi — kar vstane tujece in gre proti mizi ministrskega predsednika. Grof Stürgkh in grof Toggenburg sta videla, ko se je bližal. Mislila sta, da hoče obiskati družbo pri sosedni mizi. Ko se je pa mož približal mizi grofa Stürgkha, je skoraj tekel; vtaknil je roko v žep; predno je kdo mogel slutiti, kaj namerava, je stopil na stran h grofu Stürgkhu in je nameril svoj brovning-samokres proti njegovi glavi. Stürgkh je najbrže zadnji trenutek slutil, da obisk velja njemu in se je nagnil nekoliko na stran, a sumil ni, da bo kaj tako groznega; obraz je imel ljubeznjiv. Kar se pričeli že padati strelji; trije po vrsti. Tujece je — to so vsi videli — streljal na grofa Stürgkha. Meril je na glavo in je le predobro zadel. Stürgkh se je nagnil na stran, nato padel na tla; kri se je razlila čez njegov obraz in polila njegovo obleko.

Skoraj ni mogoče predstavljati si strašno grozo, ki je zavladala v dvorani; posebno oba tovariša ministrskega predsednika sta bila osupnjena, a le za trenutek. Grof Toggenburg je takoj vstal in dvignil stol kot orožje proti morilecu. Zločinec je hitel po dvorani proti vratom, za njim sta letela Toggenburg in Aehrenthal. Ko je prišel napadalec do vrat, mu je prišel nasproti plačilni natak Grumbach, ki je planil proti morilecu. Krepka roka natakarjeva je pritisnila na tla še vedno z revolverjem oboroženo morilčevo roko; med tem, ko sta se borila, je počil četrti strel. Krogla iz zadela Aehrenthalovo desno stegno in ga lahko ranila, a morilec je bil ukroten; razorožili so ga in prijeli. Liki blisku hitro se je razširila govorica o napadu na grofa Stürgkha. Tako je prihitel pomožni voz dunajskega rešilnega društva z enim zdravnikom, ki je takoj videl, da ni no-

bene pomoči več. Grof Stürgkh je takoj po napadu umrl. Baron Aehrenthal je bil ranjen na spodnjem desnem stegnu; obvezali so ga in prepeljali v bolnišnico; krogla, ki je ranila Aehrenthala, je oplazila še tudi natakarjevo roko, ki je držal morileca za roko. Kmalu po napadu so prišli policijski predsednik baron pl. Gorup, načelnik kazenske policije dv. svet. Stukkart in drugi policijski uradniki. Prve potzvedbe je vodil policijski predsednik sam. Zaslizavanje je trajalo več ur. Po četrt na 5. uro so po prvem zaslišanju prepeljali morileca z avtomobilom v policijski zapor. Morilec je bil miren, ko so ga odpeljali.

Po umoru.

Ko se je grof Stürgkh zgrudil na tla, je brizgnila kri po tleh. Krog umorjenega je naenkrat bila luža krvi. Nekateri gostje, ki niso hoteli za morilecem, so priskočili h grofu, da bi mu pomagali. Pa je bilo vse zaman. Poklicani zdravnik je tudi še poskusil zadnje sredstvo, ko mu je vbrizgnil neko tekočino, pa ni bilo več življenja v grofu. Nato je zdravnik izjavil smrt. Stürgkhovo truplo je ostalo v dvorani, dokler ni dognala sodnijska komisija dejanskega položaja. Po četrt na 6. uri so mrliča prepeljali v poslopje ministrskega predsedstva, kjer so ga položili na mrtvaški oder.

V nedeljo dopoldne se je izvršila uradna raztelesba grofovega trupla. Po uradnem zapisniku o raztelesenju, ki je trajalo približno 3 ure, je morilec izstrelil iz malega revolverja 3 strele proti grofovi glavi in sicer 2 proti čelu, enega pa proti nosni kosti. Strela proti čelu sta bila tako izstreljena, da sta prodrli krogli možgane, kjer sta obtičali, tretji strel je prodril od zgoraj; krogla je prodrila skozi kosti obraza in je obtičala v vratu. Krogli, ki sta prebili črepijo, sta bili smrtonosni. Smrt je morala takoj nastopiti.

V ponedeljek zjutraj je bila naprava mrtvaškega odra v palači ministrskega predsedništva dovršena. Truplo je ležalo na odru v slavnostni dvorani v I. nadstropju. Dvorana je bila vsa črno prevlečena. Pri vzglavju odra je bil postavljen visok bronast križ. Pri vzhodju odra so bili postavljeni na oglih 4 veliki srebrni svečniki, vsak z 10 svečami. Na treh stopnicah je stalo na vsaki strani po 11 srebrnih svečnikov. Pri vzhodju rakve je bila na rdečem žamet postavljena grofovska krona in razni redovi in odlikovanja rajnega ministrskega predsednika. Bolj spodaj ob vzhodju rakve je stalo razpelo z 2 svečni-

LISTEK.

† Nadučitelj Anton Lajnsic.

V spomin napisal Ivan Kvac.

Črna zastava je dne 17. in 18. oktobra na šoli v Smartnem v Rožni dolini pričala, da je umrl njen nekdanji nadučitelj, mož stare korenine, blag, naroden učitelj „stare šole.“ Navadno se taki možje drže svojega, to je, kakor je bilo v „tistih časih.“ A Ant. Lajnsic je delal izjemo: on je napredoval s časom, pa pri tem je ostal vedno iskren prijatelj šole in cerkve. Poučeval je 47 let, od teh 30 v rožnodolski šoli. Tukaj je odgojil — bi se moglo reči — dva zaroda: vsi so ga poznali kot vrlega učitelja in spoštovali kot pravega slovenskega rodoljuba.

In res je bil rajni Lajnsic naroden učitelj in krščanski mož-rodoljub, kakoršnih je malo prešlo iz stare dobe v novo. Kako vestno je izpolnjeval svoj poklic in kako skromno se je obnašal pri vsaki priliki, o tem vedo pripovedovati njegovi mnogobrojni učenci. On ni iskal slave niti bogastva, hotel je živeti v krogu svojih, v krogu svoje ljubljene obitelji, katero je skrbno vzgojil, kakor malokdo. Izmed sedmerih otrok je eden župnik v Smartnem pri Vurbergu, eden doktor prava, najmlajši uradnik. Trije so trgovci, hčerka Malčika mu je pa ob strani ljubeznjive gospe lajšala težave osivele starosti.

Poleg odgoje otrok mu je bila mila glasba. Bil je izvrsten organist. Njega sladko in ubrano orgljanje poslušati je bila prava slast. V svoje napeve je polagal čut pobožnosti zjedinjen z narodnim duhom. Sploh je po svoji naravi bil človek tiho-vesel in mirno premišljen. Za šolo je živel, za cerkev čutil, a za narod deloval.

Pri pogrebu dne 18. oktobra se je pokazalo, kako je bil rajni nadučitelj Anton Lajnsic priljubljen. V Gaberju pri Celju, kjer je živel zadnjih 13 let v zaslužnem pokoju, se je zbralo mnogo ljudstva, zlasti Rožnodolčanov, da izkažejo svojemu čislavanemu in zaslužnemu nadučitelju poslednjo čast. Rožnodolski pevski zbor je zapel pred hišo žalosti in ob odprtem grobu dve krasni žalostinki, jako ginljivo slovo umrlemu, saj so bili po večini njegovi učenci in učenke in ravno s tem so hoteli pokazati svojo hvaležnost rajnemu priljubljenemu učitelju. Vsak navzoči je vzdihnil iz srca: Bog Ti daj večni mir, preblagi stari učitelj!

Se do letos je bil g. Lajnsic večinoma zdrav, in kdor ga je videl, kako je krepkega telesa, bil bi se nadejal, da bo še nekaj let užival zaslužni pokoj, če tudi je že dosegel redko starost 80 let.

Mlajšemu rožnodolskemu zarodu boji za zgled v svoji službi ostareli učitelj zaradi svojih dobrih lastnosti, pa tudi značajnosti in dobronostnosti. On je umel odgojevati v krščansko-narodnem duhu in skrbel za odgojitev pravih značajev, kateri naj bi imeli za vzor geslo: „S svojimi sosedi živim, z istoverci verujem, a s svojimi brati miram.“

Bodi Ti, preblagi učitelj in moj nekdanji tovariš, lahka slovenska zemljica, kjer si celo svoje živ-

ljenje sejal seme narodne prosvete in krščanske ljubezni!

Kje ste grobovi?

Črtica. Napisal Matko Krevh.

Vernih duš dan.

Nad vse otožen je ta dan. Spominjamo se rajnih, ki so nas zapustili ter se preselili na pokopališče, da si odpočijejo. Naše oči jih iščejo v hiši, krog doma; natanko vemo, kaj so delali, govorili, ko so bili še med nami; a oči jih iščejo zastoj. Le v našem spominu še živijo, v svojih molitvah se jih spominjamo.

Na Vseh svetnikov popoldan hitijo množice na pokopališča, da okrasijo grobove dragih rajnih in pomolijo očenaš za njih dušni blagor.

Toliko jih je letos, ki so oblečeni v žalno obleko; njih oči se solzijo, solze pa padajo v uvelo travico.

Kje ste grobovi? O, veliko jih je jokajočih, ki dobro vedo, da morajo jokati ta dan, srce jih sili na pokopališče, na kraj grobov. — A grobov ni. — Kje ste grobovi?

Starci se upira na palico. Oči se mu topijo v solzah; komaj razloži prostor pred seboj. „Moj ubogi sin!“ Ne bom te videl več, pa ko bi videl samo le tvoj grob, lažje bi mi bilo pri sreči. Toda tvoj tihi grob je daleč, daleč tam v neznanim kraju.“

Roma in posoda z blagoslovljeno vodo. Oder je bil obkrožen s svetilnicami, ki so svetile v različnih barvah. V dvorani so postavljene palme ter razne druge rastline in cvetlice. Pred odrom je bilo položenih in ob stenah je viselo vse polno veno-ov.

Obvestilo cesarju. — Cesarjevo in prestolonaslednikovo sožalje.

Kmalu po izvršenem umoru je ravnatelj cesarjeve osebne pisarne baron Schiessl obvestil cesarja o strašnem zločinu. Cesar je bil ob tej novici bridko iznenaden in je sprejel vest z globokim sočutjem. — Bratu umorjenega grofa, grofu Henriku Stürgkh, okrajnemu glavarju v Radgoni, je poslal cesar naslednje brzojavno sožalje:

„Najgloblje pretresen vsled smrti svojega pred malo urami kot žrtev brezbožnega napada umrlega avstrijskega ministrskega predsednika Karola grofa Stürgkha, Vašega prezgodaj preminolega brata, spoznam za potrebno, da Vam, ljubi grof, kakor tudi Vašima bratoma Jožefu in Ferdinandu in sestri grofici Ani Paar dam odkritosrečno zagotovilo, da najiskreneje in s celim srcem delim z Vami bol, ki Vas je zadela ob prebriski izgubi. Z globoko žalostjo se spominjam nepričakovanega konca, ki ga je našlo vedno zvesto, v resnih časih izkušeno in postritvalno delovanje grofa Karola. — Franc Jožef.“

Prestolonaslednik nadvojvoda Karol pa je poslal bratu Henriku sledečo brzojavko:

„Globoko pretresen po brezbožnem napadu, kojega žrtev je v za monarhijo tako znamenitem času postal Vaš brat, se čutim primoranega, da Vam izrazim svoje iskreno in toplo sožalje. Državniku, ki ga je zahrbtni napad iztrgal iz življenja in kateri je vso svojo delavnost posvečal dobrobiti države in je vedno ravnal le pošteno, bom vedno ohranil hvaležen spomin.“

Pogreb.

V torek ob 1/3. uri popoldne je bilo truplo rajnega grofa v poslopiju ministrskega predsedstva blagoslovljeno, odkoder je šel sprevod proti cerkvi sv. Mihaela. V cerkvi je dunajski knezoškof kardinal dr. Piffl truplo slovesno blagoslovil. Od tam se je sprevod pomikal proti južnemu kolodvoru. Cesarja je pri pogrebu zastopal generalni polkovnik nadvojvoda Leopold Salvator. Udeležili so se pogreba na Dunaju navzoči zastopniki tujih, nam nesovražnih držav, ministri, vsi službe prosti generali in štabni častniki, mnogo vojaštva, zastopniki uradov in obilno občinstvo. Ob 11. uri ponoči so truplo z železnico prepeljali v Halbenrain blizu Radgone, kjer se je

Prihitela je mati na pokopališče. Ali goji tiho, četudi bridko nado, da morda najde vsaj en grob 3 svojih sinov, ki so padli za domovino? Njene solzne oči nemirno begajo po pokopališču, iščejo groba, kjer bi se izplakale in izsolzile, a niti enega groba ne najde, dasiravno dobro ve, da mora jokati, jokati!!

Tam, kjer se konča vrsta svežih grobov, stoji deklica. Kakor da bi ji čudna misel prišla danes v glavo: „Pojdem na pokopališče, morda pa le najdem bratov grob!“ Nekako pričakovala je, da ga najde. Sedaj pa je spoznala prevaro — bratovega groba ni nikjer. „O ljubi brat, kje počivaš? Tako rada bi pohitela na tvoj grob, da bi ga okrasila s svežimi cvetlicami. Jokala bi, pa tiste solze bi ne bile tako grenke, kakor so te, ki jih jokam sedaj. Povej mi, kje počivaš?“

Ob križu sredi pokopališča sloni žena, mati 4 otrok. Suhe so njene oči, ne ena solza noče privreti iz njih. Zdaj pa zdaj se izvije ženi vzdih tako globok, kakor bi ji hotel iztrgati srce iz prs. „Mama, jo povprašujejo otroci, „mama, rekli ste, da so ata umrli v vojski; kje pa je njihov grob...?“

O vi vsi, ki zastoj iščete na domačem pokopališču grobov svojih dragih, pojdite tja k Mariji Sedem Žalosti! Poprosite jo, da ona obišče ta dan grobove vaših padlih vojakov tam daleč na mejah domovine. Pojdite k njej in tudi vi boste deležni tolažbe v dneh žalosti in solz!

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

„Sedaj pa prinesem race s kislim zeljem.“ Nekako čudno je zadišalo v obednici po ribah, ko je priromala tako zaželjena divjačina. Pogled nas vseh se je uprl v pečenko, ki je puhtela po gospodski

potreb vršil v sredo ob 11. uri predpoldne. Pogreba se ni moglo udeležiti poslanca dr. Korošec in dr. Korošec.

Umorjeni grof Stürgkh.

Umorjeni avstrijski ministrski predsednik Karol Marija grof Stürgkh je bil star 57 let. Rojen je bil leta 1859 v Gradcu. Po dovršenih vseučilišnih študijah je stopil leta 1881 v politično službo, katero je pa že leta 1891 zapustil, ko je bil od štajerskega veleposestva izvoljen v avstrijsko državno zbornico. Tri leta pozneje je bil poklican kot referent za avstrijske srednje šole v naučno ministrstvo, kjer je postal dvorni svetnik. V tej dobi je nastal boj za in proti slovenski gimnaziji v Celju. Stürgkh je bil nasprotnik te gimnazije, vsled katere je padlo ministrstvo Windischgrätz ter je izstopil iz službe in odločil državnozbornski mandat. Leta 1896 je bil izvoljen v štajerski deželni zbor in leta 1902 v državni zbor. Ko je leta 1907 zopet in sicer v radgonskem okraju, kandidiral za državni zbor, je propadel proti kršč. soc. kandidatu Krennu; kmalu nato je bil poklican v gosposko zbornico. Grof Stürgkh je bil več let minister. Leta 1901 je postal naučni minister. Dne 3. novembra leta 1911 je postal ministrski predsednik, ter ostal do svoje smrti. Rajni je bil samskega stanu in ima pri Halbenrainu in Klöchu v radgonskem okraju obširna posestva. Njegov brat Henrik je okrajni glavar v Radgoni, drugi brat Jožef je generalni major in tretji, Ferdinand, je pa štajerski namestniški podpredsednik.

Morilec socialdemokrat dr. Friderik Adler.

Morilec je ostal popolnoma miren ter je tistim, ki so šli vanj, rekel: „Prosim, gospodje, jaz vem, kaj sem storil in se dam mirno vkleniti.“ Na vprašanje nekega častnika: „Zakaj ste izvršili ta grozni čin?“ je odgovoril morilec: „O tem se bom zagovarjal pred sodiščem; moje ime je dr. Friderik Adler, sem pisatelj in stanujem v ulici Sonnenhof štev. 6.“ Morilec so izročili policiji in spravili v zapor.

Dr. Friderik Adler je sin socialdemokratskega poslanca, ustanovnika in voditelja avstrijske socialne demokracije, dr. Viktorja Adler, ki je star 37 let. Morilec je pisatelj in je obelodanil več političnih in socialnih spisov. Kot govornik je nastopal na socialdemokratskih zborovanjih, tako posebno na Zgornjem štajerskem leta 1911 na volilnih shodih. V ponedeljek, dne 16. oktobra, je bil v Gradcu, kjer je s drugom govoril o vojski v zgodovini socialne demokracije. Kot tajnik nemške socialdemokratske stranke je bil dokaj vplivna oseba, ter je skušal svoj vpliv razširiti z znanstvenim listom „Der Kampf“, ki ga je izdajal. Pripadal je najskrajnejšemu radikalnemu krilu stranke ter je skušal ideje poslanca Liebknechta iz Nemčije udeležiti tudi v Avstriji. V začetku vojske je bil vpoklican v vojaško službo. Morilec je oženjen in oče treh otrok.

Morilecove rodbinske razmere.

Dr. Friderik Adler je stanoval v dunajskem okraju Margareten v Sonnenhofgasse št. 6. Stanoval je tam že 4 1/2 leti; stanovanje je obsegalo dve sobi, majhno sobico, majhno kopalnico in kuhinjo. Ker pa

navadi kar nerazrezana na mizi in vsakdo je menil: duh, vonj ni račji, pa tudi njune na pol odsekane noge so predolge. Nobeden še ni videl niti jedel tako velikih divjih rac in s tako dolgimi kraki. Oberst pokliče kuharja in vpraša:

„Kake barve, da ste bili ti dve zverini?“

Mož se v moje in nas vseh začudenje kratko odreže:

„Beli! Sploh pa vam lahko pokažem odsekano glavo, jo še imam v kuhinji.“

Moj Bog, kako smo vsi zabudali v to račjo glavo, ki je bila bela in držal se je za pečen dolg in na koncu kot igla poostren kljun. Imel sem „pacane“ divje race v resnični podobi navađenih vodnih štokelj, ki jih je ob Dnjestru vse polno in se žive od ribjega in žabjega lova. Tristo zlodjev, je bil to smeh in krohot na moj račun, ki kot hvalisani lovec ne ločim dolgokrake štoklje od race. Moj zagovor, da živali nisem videl pri nakupu, mi ni pomagal nič, saj mi nobeden ni verjel, da bi bil res tako lahkomišeln in kupil mačka v žaklju. Sram me je bilo; da sem imel kuharja brez družbe tovarišev pri rokah, ki mi bil jedno pošteno primolil, ker mi je nakopal gotovo v cele mesece segajoč posmeh in pikanje. Prvič in zadnjič sem za čas svoje vojne službe bival v mestu in sem se do dobra prepričal in trdno uveril, da človek, ki je kot kaplan oglabljal hribe celi čas, ni za v mesto.

Proti večeru istega dne, ki je bil določen divji račji pojedini, smo odkorakali iz mesta v postojanke. Race, ali v resnici štoklje, pečene in površ še malo „pacane“, pa je pojedel od mene tepeni pes. Nikoli nisem tako rad odhajal v podzemeljske rove, kakor tokrat, ko mi je pes snedel gostoljubnost, izmaknil denar iz žepa in se je še površ mastil z divjo pečenko.

III.

V postojankah.

Tema noč nas je objemala in kriča. Luna se

stanuje njegova žena z otroci: dve deklici in en deček, več let v Švici, je bival sam v svojem stanovanju. Eno sobo je oddal nekemu podnajemniku, ki je pa moral odriniti k vojakom, ko je izbruhnila vojna. Hišnica Brummer je povedala, da je bil dr. Adler zelo mirna stranka in da ni v hiši z nikomur obseval. Vsak dan je hišnici izročil ključ svojega stanovanja, katero je pospravljala. Tudi v soboto popoldne okoli 12. ure je poiskal dr. Adler hišnico, kateri je popolnoma miren izročil ključ stanovanja. Hišnica ni opazila na dr. Adlerju najmanjšega razburjenja. Izročil ji je ključ in jo prijazno pozdravil, kakor vedno, kadar je obseval z njo. Komistja, ki je preiskala stanovanje, ga je zapečatila.

Morilecove zaslisanje.

Morilec je vedel, da grof Stürgkh vsak dan obedi v hotelu Meibl in Schaidn. Zato je šel v to gostilno in si izbral prostor, odkoder bi mogel v ugodnem trenutku nastopiti proti grofu Stürgkhu. Kakor poroča „Fremdenblatt“, dr. Fric Adler na mnoge vprašanje noče odgovarjati. Ponovno je izjavil, da se je popolnoma zavedal dalekosežnosti svojega čina. Popolnoma trezno je sklenil napad in ga izvedel, ne da bi ga bil kdo nagovarjal in da nima nobenih skrivev. Popolnoma se hoče, kakor pravi, zagovarjati še le pred sodiščem. Posamezne izpovedi napadca so tako zmedene, da se dvomi o zavesnosti njegove osebe. Nekateri listi poročajo, da živi ena njegovih sester že več let v blaznici.

V nedeljo ob petih popoldne je oče morilčev — poslanec dr. Viktor Adler — prišel v policijsko poslopje ter prosil, da sme govoriti s sinom, kar se mu je tudi dovolilo. V celici policijskega poslopja se je morilec obnašal popolnoma mirno, brez ugovora sprejema in povzije jetniško hrano ter na stavljena vprašanja odgovarja mirno in stvarno. Dela utis ne sicer blaznega, pa vendar zelo prenapetega človeka, ki ne kaže, da bi njegovo vest obteževala krivda umora. V ponedeljek je bil morilec drugič sodnijsko zaslišan; v torek so ga prepeljali v deželno sodišče.

V kmetovo obrambo.

S samim zabavljanjem se ne pride nikjer naprej, najmanj pa v gospodarskih vprašanjih. Ko govti ljudje v mestih in industrijskih krajih običajajo kmetu oduševstvo, čes, da izrablja vojsko za to, da zvišuje cene, se s tem niti za vinar cene ne znižajo, marveč rodi se le jeza, ki seveda odgovarja po svoje, prijazno pa pač gotovo ne. Kmet cen svojim pridelkom ni delal pred vojsko, ob vojnem času pa še manj. Vsled tega nereda je prej silno mnogo trpel in velikokrat prodajal pod ceno; sedaj ob vojnem času, ko ljudje, ki imajo denar, gredo za živili brez ozira na ceno, so cene višje, toda velik del teh cen pa gre drugam nego v kmetov mošnjiček. Da prodaja in nakup kmetijskih pridelkov in potrebščin nista urejena, boli kmeta samega zelo obetno. Ne moremo nezadovoljnežev dovolj glasno in ponovno povabiti, naj povedo, kaj naj reče kmet, ko zdravo koruzo in zdrav ječmen prodaja pod 30 K, skvarjeno koruzo in ječmen (otrobe) pa plačuje nad 30 K.

nas ni upala niti pogledati ne; dospeli smo namreč do kraja, odkoder bi nas sovražnik lahko tudi v noči zapazil in nas malo poškopil s svincom in trdim jeklom. Plazili smo se od onega perečega mesta naprej pritajeno jeden za drugim in kolikor mogote sključeno. Pa smo jo odnesli ono noč vsi srečno, brez krvavega žegna, in smo se zbrali polnoštevilno tam v urabi, tik za že tako na pol pripravljenimi postojankami. Moštvo se je iz grabe plazilo v strelske zakope, polkovni štab pa je ostal v tem jarku. To vam je bila graba, na vsako stran strma kot kozji hrbat in hranila je nekaj zaduhlega zraka, zato pa prav mastnega, pristno galiskega blata do kolen. Z obema rokama sem držal in natezal skorne, sicer bi jih bil pustil v blatu in pri tem delu sem parkrat malo predaleč stopil na stran in že koj ono noč sem se prepričal, kakšna voda da se pretaka po tej preklicani urabi. Dolgo smo kobacali in cokal, predno smo dospeli v za nas pripravljene rove.

Bile so to pač luknje izdolbene v eno stran te grabe in na znotraj preoblečene z deskami in hlodovjem. Eno dobro stran pa so imele te podzemeljske krtine na prvi pogled namreč, varni smo bili tukaj pred vsemi nasprotnimi pozdravi bodisi v podobni šrapnelov ali granat. Najugodnejše in najlepše izdelan je bil še polkovnikov brlog in ta nam je povrh služil kot skupna obednica. Midva s stotnikom Francolom pa sva se nastanila v ozki duplini, katero je branilo pred zimskim zrakom samo polovico vrat.

Pa neko drugo novo, doslej nepoznano in nočnemu spanju kaj škodljivo zlo, se nam je pojavilo in odkrilo koj prvo noč. Nikdo ne bi verjel, kdor ni to sam skusil; tukaj je bilo toliko miši, da je bilo bolj zabavala se je golazen prvo noč s tem, da nam je skozi špranje v stropu neprenehoma prožila zemlje v oči in na ležišče. Nobeden ni zatislil očesa in meni so celo noč brundali po glavi naklepi, kako bi se bilo moč ubraniti, da bi v noči ne letela prah in zemlja po meni.

(Dalje sledi.)

Težko je spraviti plevel iz njive, še težje razne zmore, napačne misli in predsodke odpraviti iz javnosti. Tekom sedanje vojske se je že veliko govorilo in pisalo, kako neizmerno mnogo ima sedaj kmeti dohodkov, koliko denarja dobi, kako rastejo hranilne vloge pri hranilnicah itd. Človek bi mislil, da je že res zdaj napočil zlati vek za kmeta. Zlasti nekmetški stanovi vsled tega silno zavidajo kmetu, ga imajo za oderuha in glavnega povzročitelja sedanje draginje, menda se še zato nikdar ni kmeta tako sramotilo, tako sovražilo in zavidalo, natočevalo in obrekovalo kot zdaj. Seveda se tuptam bere ali sliši kako lepo donečo besedo o pomenu kmetijskega stanu za državo, to so slučajji, splošno med nekmetiskimi ljudmi prevladuje sovraštvo in zaničevanje kmetijskega stanu. Toda ali je res, da kmetovanje zdaj toliko nese, ali si res kmet dela sedaj ogromne dobičke? Ako ni bil od hiše nihče vpoklican k vojakom in so potrebne delavske moči pri hiši, jih ni treba najemati, ter ni dolga in je zemlja dobra, si res lahko tako gospodarstvo sedaj nekaj več pripravi zaradi višjih cen nekaterih pridelkov. Toda koliko je sedaj takih hiš? Glede drugih gospodarstev, kjer je gospodar ali so odrasli sinovi vpoklicani, kjer je celo dolg ali bolezen, tam pa je velik dobiček nemogoč. Toda, bo mi kdo ugovarjal, resnica pa je vendar, da kmetje imajo veliko denarja, plačujejo dolgove, vlagajo v hranilnice. Toda poglejmo, ali je ta denar res pravi prihranek, resnični dobiček? Za kaj pa je dobil kmet ta denar? To je skoro izključno denar za prodano živino, ker od polja (njiv) se ne dobi nobenega dobička. Splošno ni bilo pri nas odvišne živine, ki bi jo kmet lahko pogrešal, ampak moral je prodati živino, ker ni nikogar, ki bi jo oskrboval, ah pa, ker jo je oblast zahtevala, rekvirirala. Če bodo zopet redne razmere, če bo hotel kmet zopet normalno redno gospodariti, bo moral zopet si živino kupiti. Zdaj ima sicer denar, toda živine ne, ki bi jo moral imeti. In tako so konjereji za rekvirirane konje na Štajerskem gotovo dobili krog 20 milijonov K, za ostalo rekvirirano živino še menda več. Toda ali je to dobiček, prihranek, kakor delajo razni tovarnarji, liferanti, mesarji sedaj milijonske dobičke? Nikakor ne. Ta denar, ki ga je kmet dobil, je denar za prodano inventar, za prodane potrebne stvari. In ako bo hotel zopet normalno gospodariti, si bo moral potrebno živino nazaj kupiti. A takrat, ko jo bo on kupoval, bo dražja, kakor je zdaj, ko jo on prodaja. Če jaz prodam obleko in pohištvo, če obrtnik prodaja svoje stroje in orodje, ima sicer denar, toda ali je ta denar — dobiček? Gotovo ne, ker je to samo skupek za prodani inventar! Tudi kmet mora sedaj potrebne stvari prodajati, ki pa jih za redno gospodarstvo potrebuje in jih bo moral nazaj kupiti. Tudi se sedaj nič ne kupuje, nič ne popravlja, ne stavi, se ne ženijo in ne prodajajo posestva, za kar se v rednih razmerah potrebujejo in izdajajo velike denarne svote, ki zdaj čakajo na te priliko. Njive pa, kakor že omenjeno, ne prinašajo dobička. V našem okolju n. pr. bode malo kmetov, ker je letina slaba, ki bodo imeli za prodajo čez 1000 kg zrnja. Toda če vzamemo povprečno za posestnika 1000 do 2000 kg zrnja, bi za to dobil krog 300 do 600 K. Če se napravi natančen račun pridelovalnih stroškov, bo teh 300 do 600 K pomenilo prej zgub kot dobiček! Na celim svetu ne bo mogel kmet dobiti nikogar, ki bi mu hotel za 300 do 600 K obdelati vse polje, se toliko truditi, ko se je moral on s svojim poljem celo letol. Svota, ki jo dobi za zrnje, ne zadostuje niti za plačo težakom, a kje so davki, obleka itd.? In kako drago mora ubogi kmet plačati to, kar mora kupiti. Za to, kar on prodaja, so določene najvišje cene, za to pa, kar on kupuje, jih večina nima! Če hoče n. pr. obleči in obuti 6 otrok, potrebuje najmanj 800 do 1000 K! Pa primerjaj s tem, kar dobi za svoje pridelke iz njiv! Naj se torej ne zaveda in ne preklinja kmeta! Na bojišču in doma on največ trpi, največ žrtvuje. Dobitek od njegovih žrtev imajo in bodo imeli samo drugi. Če bi poznali kmetijske razmere v sedanjem času, bi mu ne očitali tolikokrat prevelikih dobičkov, našli bi jih drugod!

Pomanjkanje bikov.

Nakupovalci živine pri nakupovanju navadno ne gledajo na gospodarske potrebe, ampak pokupijo vse, kar je le količak pripravno za klanje. Na ta način je prišlo v naših krajih do velikega pomanjkanja bikov, kar utegne tekom časa biti naravnost usodno za našo živinorejo. Cele občine so brez bika. Število licenciranih bikov je v naših krajih že itak od nekdanj daleč premalo, ker je način, kake bika se pri nas licencira, naravnost čuden. Naraščaj pa pokupijo nakupovalci živinoprometnega zavoda. Odkod se bodo dobili biki-plemenjaki? Čudimo se, da se dežela, kmetijska družba ali deželni živinorejski nadzornik g. Jelovšek ne zavzame za to perečo vprašanje. Se bolj se pa čudimo, da je osrednji odbor štajerske c. kr. kmetijske družbe subvencije za bika znižal. Zadnji „Gospodarski Glasnik“ namreč naznaja, da je osrednji odbor sklenil radi visoke cene plemenske živine znižati subvencijski prispevek pri nakupu plemenskega bika od 40 na 20%, tako da mora odslej prevzemnik plačati za bika 80% kupnine. Po

našem mnenju bi se morali radi visokih cen bikov-plemenjakov subvencijski prispevki celo zvišati a ne znižati. Kdo pa se še bo odslej rad pečal z rejo subvencioniranih bikov? Saj bik navadno namanj nese. Če bo tako šlo naprej, bo nazadnje vsak okraj imel samo par bikov. In kaj bo potem? Pozivamo osrednji odbor kmetijske družbe, da svoj tozadevni sklep spremeni in določi vsaj tako visoke subvencije, kot dosedaj, če že radi pomanjkanja potrebnih sredstev ne more dajati višjih prispevkov.

Čudno je tudi, da se je varščino za merjasec zvišalo od 60 na 100 K in za ovce in koze od 35 na 60 kron.

Naše žrtve za domovino.

Iz župnije St. Ilj v Slov. gor. je padlo za dom in cesarja že nad 60 mož in mladeničev. Zadnji teden je došlo uradno poročilo, da sta dne 11. julija na gori Monte Interroto žrtvovala svoje življenje vrli mladenič Janez Tišler iz Ceršaka in oženjeni posestnik Jakob Čepek iz Selnice. Čepek je bil zaveden mož, zvest volilec naše stranke ter obče priljubljen židar.

Došla je vest, da je dne 14. septembra padel junaške smrti sanitetni vojak pešpolka Pavel Obrovnik, doma iz Ruš pri Mariboru. Bil je zadet od sovražne mine v glavo. Pri vasi Lokvica je žrtvoval svoje mlado življenje. Bil je nad vse pridni in pošten mladenič v 25. letu cvetja svoje mladosti. Svoje zadnje pozdrave je izročil že v smrtnem boju sanitetnemu vojaku-prijatelju Ferdu Kovačiču, ki naj veljajo vsem ljubim domačim v domovini. Pri oči mi je imel sovražnika, v sruču pa Boga, cesarja in domovino. Njemu veljajo besede sv. pisma: „Njegova smrt je bila sijajna, umrl je pred obličjem božjim, zaspal je v Gospodu!“

Svoje mlado življenje je dal za domovino koncem meseca septembra na Goriškem v brambi naše slovenske zemlje proti izdajalskemu Lahu komaj 19 let stari mladenič Janez Krajnik iz Vitanja. V službi je bil pri pionirskem oddelku v Ptuj. Vsak, kdor ga je poznal, ga je spoštoval zavoljo njegove pridnosti in značajnosti. Zopet se je zmanjšal krog tistih, ki so čast, up in ponos cele župnije. Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

Iz St. Petra pri Mariboru se nam piše: Na južnopolni fronti je padel Janez Muršek, še komaj 19 let star. Bil je jako marljiv ud našega bralnega društva in izvrsten tamburaš. V Gradcu se zdravi Mihael Budja, kateremu je laška granata razbila spodnjo čeljust. Težko govori in še bolj težko zavziva jedi. V prsi in roko je zadet Alojzij Krajnc-Bombekov, vodja naših najmlajših svetilec in naših mladeničev pri bralnem društvu. Izvanredno lepo je oskrboval službo knjižničarja. Pod njegovim vodstvom so vzprizorili mladeniči dve krasni igri ob pustu in ob Veliki noči. Mati gorska naj varuje in čuva naše vojake!

Trapist Jakob Marčič, doma od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, piše s kraškega bojišča z dne 5. oktobra: Dragim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ naznanjamo, da smo minule dni izgubili dva blaga in hrabra mladeniča iz oddelka strojnih pušk. Prva žrtev je bil Simon Pobežin iz Rogaske-Slatine. Bil je neustrašen, pri svojih tovariših zelo priljubljen. Padel je od zračnega pritiska mine ter tako ommalen izdahnil svojo dušo za dom in cesarja. Zaljubljenim njegovim domačim pa naj veljajo besede apostola Pavla: „Zvesto sem se bojeval, svoj tek dokončal, zdaj pa mi je pripravljena krona pravice.“ Drugi je bil Cetin Ivan iz Kapel pri Brezicah. Bojeval se je kot oni hrabro od maja 1915 do dne 3. oktobra 1916, ko se je preselil v večnost, zadet kot prvi od mine. Starše in domače naj tolaži ljubi Bog in rajnega junaka zvestoba do domovine. Artilerijski ogenj se je zopet pomnožil, 1., 2. in 3. tega meseca je bil izredno hud. Z vso močjo napenja sovražnik svoje sile, a junaki 3. zboru, ki stražijo to fronto, stojijo neomajani tam kot vedno. Naj buta z glavo ob kamenje Italijan, enkrat si jo bo gotovo strl in ponehal. Vsem iskrene pozdrave: Marčič J., Zogan Ivan od Sv. Vida pri Grobelnem, Hostnik A., desetnik, Tolas Franc, poddesetnik, vsi od oddelka strojnih pušk.

Domovini na oltar je dne 2. septembra položil svoje mlado življenje mladenič Jakob Reih iz Bačkove, župnije Sv. Benedikt v Slov. gor.

Iz St. Lovrenca na Dravskem polju nam pišejo: Zopet je bridka izguba zadela vrsto naših mladeničev. Poveljstvo celovškega domobranskega polka je dne 17. oktobra naznanilo Finžgarjevi rodbini: Žalostno dolžnost imamo, vam naznaniti, da je Vaš sin Rudolf Finžgar dne 12. oktobra od zavrtnih sovražne krogle zadet umrl junaške smrti. Umrl je pri zvestem izpolnjevanju svoje samaritanke službe, ker je, ko ga je krogla zadela, ravno obvezoval nekega ranjenega tovariša. Zelo nam je žal zanj, eden najpridnejših naše stotnije je zopet šel! Slava njegovemu spominu! Zopet eden najpridnejših, vsklikamo tudi njegovi znanci in prijatelji! Bil si, dragi Rudolf, veselje in upanje Tvojih dobrih starišev, pa tudi domovine je s Teboj zgubila veliko nad. Bil je v kmetijski šoli, služil je vojake, a kakoršnega ga je dobra mati odposlala, takšen se je vrnil: veren in naroden, vedno je ohranil priprostost, lju-

bezen do domače hiše, do kmetijskega življenja in do dela, a tudi dovzeten za vsak pameten zdrav napredek. Bil je vrl član Marijine družbe in odbornik naše Mladeniške Zveze. Bil je odlikovan s svetinjo Rdečega križa in s srebrno hrabrostno svetinjo. S starši, brati in sestrami žalujejo tudi Tvoji znanci in prijatelji, ki so Te spoštovali in ljubili, težko Te bomo pogrešali. Tvoja mila podoba nam ne izgine iz spomina. Dobrotni Bog tolaži Tvoje domače, Ti pa, upamo, že vživaš plačilo usmiljenega Samarijana, čegar službo si čez dve leti opravljal pri ranjencih na vseh avstrijskih bojiščih!

Svoje mlado življenje je žrtvoval za domovino in cesarja vrl mladenič četovodja Janez Bezjak, doma iz Bukovec pri Ptuj, star 22 let. Italijanska krogla mu je pretrgala nit mladega življenja. Za padlim Janezom ne žalujejo samo domači, ampak sploh vsak, ki ga je poznal. Bil je zelo priljubljen pri celemu našem polku in posebno pri svojih prijateljih, kateri ga bodo zelo težko pogrešali. Zatorej mu kličemo vsi še ostali njegovi prijatelji: Spavaj mirno, dragi prijatelj! Spavaj v kraški zemlji, dokler Te ne zbudi glas trobente k večnemu vstajenju. Ivan Tement, desetnik, Franc Kukovec, poddesetnik, Franc Janžekovič, pešec, Jakob Muršič, pešec, Ivan Janžek, pešec, vsi od 1. pp.

Na južnem bojišču je dne 3. septembra popoldan ob 3. uri sovražna granata pretrgala nit življenja vrlému 19letnemu mladeniču Francu Vrhnjaku iz Pameč pri Slovenjem gradu. Starši so bili ponosni na njega, ker je bil res vzor pridnega mladeniča. Rajni ni imel sovražnika, pač pa ga je vse ljubilo zaradi tihega in mirnega značaja. Z vsakomur je bil prijazen, proti poslom in delavcem jako darežljiv. Ko je došla žalostna vest, da je Franc padel, niso žalovali le bratje, sestre in sosedje, temveč cela fara. Rajni je bil tudi vrl narodnjak. Pri narodnih prireditvah se je pokazal kot eden najboljših igralcev.

Žalostna novica je zadela Magdaleno Veselko v Koračicah, župnija Sv. Tomaž pri Ormožu. Prišlo je žalostno poročilo, da je na južnem bojišču dne 14. oktobra padel njen sin Jožef Veselko. Služil je pri 87. pp.

Tudi občina Ivajnsčevci je dala do sedaj 85 vojakov pod orožje. Med njimi se šteje 10 mrtvih in 4 vjeti. Mrtvi so: Jožef Teni, Leopold Poštovan, Anton Ferš, Martin Kozar, Mihael Babšek, brata Ivan in Franc Hojs, Ivan Rožman, Ivan Maruško, in Andrej Kajdič.

Vsem tem padlim slovenskim junakom naj bo trajen spomin!

Rumunsko bojišče.

Dne 19. oktobra je general Mackensen s svojo bolgarsko-turško-nemško armado pričel v Dobruči z ofenzivo. Dne 20. oktobra so Bolgari in njih zavezniki vdrl v glavno sovražno postojanko na črti južno od Rašove (ob Donavi)—Agemlar—Tuzla. Ta dan so Bolgari vzkorakali tudi v mesto Tuzlo ob Črnem morju in zavzeli nekatere važne višinske postojanke severno od prej imenovane črte. Vjeli so pri tem kakih 3000 Rusov in Rumunov. V soboto, dne 21. oktobra, so izvojevale Mackensenove čete odločilno zmago nad Rusi in Rumuni. Sovražnik se je umaknil iz svojih starih postojank dalje v smeri proti severu. Bolgari so zavzeli zopet dve važni oporišči: Toprajzar in Kobadinu. Naslednji dan dne 22. oktobra je že bolgarska konjenica vkorakala v važno obmorsko mesto Konštanca, ki je glavna in končna točka najvažnejše rumunske železniške črte, ki veže Bukarešto s Črnim morjem. Z zasedenjem Konštanca je Rumunija takorekoč v sree zadeta. Rumunsko-ruska armada v Dobruči je na celi črti na umiku. Mackensenove čete jo neprestano zasledujejo. V ponedeljek, dne 23. oktobra, sta padli tudi mesti Rašova in Medžidiya (nekako v sredini bojne črte ob železnici Konštanca—Črnava) v bolgarsko mesto. Dne 24. t. m. so stali Bolgari že pri mestecu Caramura, 25 km severozahodno od Konštanca.

Avstrijske čete so zadnje dni pričele tudi s Sedmograškega prodirati v Rumunijo. Dne 23. oktobra so po večdnevni srđitih bojih za gorske prelaze južno od Brašvega zasedle rumunsko mestece Predeal. Prodiramo tudi južno od prelaza Črvena veža na rumunsko tla.

V Rumuniji je nastalo vsled naših zmag veliko razburjenje. Neprestano se vrše velika posvetovanja državnikov in vojskovodij. Pravijo, da ima sedaj vrhovno vodstvo rumunske armade v rokah francoski general Berthelot.

Bolgari zasedli Konštanca.

Bolgari so v nedeljo, dne 22. oktobra, popoldne ob 1. uri zasedli Konštanca, važno točko za ruske dovoze, opirališče za ruske pomožne sile in edino rumunsko pristanišče, ki je z železnico zvezano z notranjostjo dežele. Preskrba rumunske dobruške armade je postala sedaj zelo težavna.

Poročilo o zavzetju velikega rumunskega morskega pristanišča Konštanca je povzročilo v Bukarešti in v celi Rumuniji veliko pobitost in ne bo-

ostalo brez velikega vtisa na razpoloženje v četverosporazumovih deželah. Kak polom za pred nekaj mesecev tako cvetočo Rumunijo! Med tem, ko so bile rumunske armade kljub pomoči ruskih čet v Dobruči poražene, postopa ruski zaveznik z deželo zelo prezirljivo, jo gospodarsko izkorišča in zlorabi kot osvojeno zemljo. Moldavija je že sedaj za Rusijo — razširjena Besarabija. Vse je prišlo, kakor je priti moralo.

Osvojitve Konstanca pomeni politično, da je naroti, vpasti čez Rumunijo v Bolgarijo in zagotoviti rusko gospodstvo nad Turčijo po poti na suhem, padel v vodo. Rusom je vti v Carigrad zaprt! Zmaga pri Konstanci je povzročila, da je eden najvažnejših vojnih ciljev Rusije in četverosporazuma postal nedosegljiv.

Zmešnjava na sovražnem levem krilu.

Bolgarske čete so na svojem desnem krilu vrgle sovražnika s tako silo nazaj, da je rumunsko-rusko levo krilo ob Črnem morju bilo nenadoma vrženo ob svoje lastno središče. Nastala je grozna zmešnjava. Rumuni in Rusi so streljali na svoje lastne čete. Vse je bilo zmešano v velik klopčič. Sovražna armada je bežala v groznem neredu. Naši so jim pa sledili trdno za petami. Bolgari se niso zmenili ne za dež, ne za sneg, ne za grozno blatne ceste. Le naprej, le naprej! V zasedenih krajih so naše čete v Dobruči uplenile toliko najboljših moke, žita in kruha ter konzerv, da bo cela naša dobruška armada več mesecev do dobra preskrbljena s potrebnimi živili.

Konstanca glavno skladišče sovražnih čet.

Rumuni in Rusi so smatrali Konstanca kot postojanko, ki se sploh ne da zavzeti. V Konstanci so se nahajale glavne zaloge sovražnih čet v Dobruči. Ogromna skladišča streliva, žita, moke, kave, tobaka, obleke, obuval so skoro prenapolnjena. Bolgarski naval na Konstanca se je izvršil tako nepričakovano, da Rumuni in Rusi niso niti mislili na to, da bi mesto izpraznili. Rumunska vlada je za napravo pristanišča in skladišč v Konstanci izdala samo leta 1912 70 milijonov. Skoro vsa rumunska trgovina je osredotočena v Konstanci.

Predeal in Črna veža.

Naši so dne 23. oktobra južno od Brašovega vdrli na rumunska tla in po hudih bojih za gorske prelaze zavzeli rumunsko mesto Predeal, znano letovišče lahkoživih rumunskih in ogrskih gospodov. Južno od Predeala so naši južno od Sibinja že prekorčili mejo, ter se polastili enega najvažnejših prehodov na rumunska tla, prelaza Črna veža.

Zasedena mesta.

Konstanca šteje blizu 10.000, Medžidija 5.000, Rašova 3000, Tuzla 4000 in Predeal 1500 prebivalcev. Mesto Medžidija je mesto kužnih bolezni. Leta 1875 je Medžidija že štela 25.000 prebivalcev, a leto za letom umrje v tem mestu in v okolici grozno veliko ljudi na raznih kužnih boleznih.

Rusko bojišče.

Kakor se trudijo ob Sommi Angleži in Francozi v večji del brezuspešnih bojih, tako naskakujejo tudi Rusi že tedne in tedne naše postojanke zapadno od Lucka in v Galiciji. Dočim pa dosegajo Francozi in Angleži vsaj delne uspehe, nimajo Rusi sreče. Na volinjski fronti niso napredovali niti za ped, v Galiciji pa izgubljajo polagoma jarek za jarkom na zapadnem bregu Narajovke. Tako so dne 21. oktobra zopet izgubili kakih 10 km dolgo črto ob Narajovki med Svistelniki in Skomorohi Novimi, kakih 20 km severno od Haliča. V Karpatih je položaj naših čet ugoden.

Sneg in mraz.

Na sedmograškem gorovju, v Karpatih in deloma tudi v Galiciji in Voliniji je zapadel debel sneg. Mraz je zelo občuten.

Ruski naval.

Poddesetnik Mihael Konečnik piše Jožetu Konečniku v Šmihel nad Mozirjem: Dragi bratranec! Novega ni sedaj nič, zato moram poseči nekoliko nazaj in ti opisati boje pred dobrim mesecem. Nastopil je dan 20. sept., kateri bi po mnenju Moskala že moral biti naš poslednji. Komaj se je nekoliko svitalo, smo dobili povelje: „K orožju!“ Točno ob pol 6. uri so zagrmeli sovražni topovi. Prvi strel so prihrumeli proti našim postojankam kakor goreči zmaji. Tem so sledili drugi ter tako naprej, da se ni več razločeval strel od strela, podobno je bilo groznemu grmenju. Zemlja se je tresla kot list na drevesu. Iz

več sto topov je Rus bruhal na nas s tako silo, da sem si mislil, da mora biti nas vseh konec. Debela drevesa so žvižgala po zraku kot metulji. In ta strahna borba je trajala do ½ dveh popoldne. Ob ½ dveh je ogenj naenkrat ponehal. Nastalo pa je silno vpitje „Hule! Hule!“, ki so ga zagnali Moskali, ki so se približali in napadli naše postojanke. A mi smo jih sprejeli hladno in trezno z brezštevilnimi pozdravi naših svinčenk. To je bil pogled! Padale so glave kot trava pod ostro brušeno koso. Streljali smo s tako naglico, da je moral sovražnik hitro pobrisati nazaj. Pot za njimi pa je pokrivalo nebroj mrličev. Tako je prejel, kar je nameraval. Tudi nam ni smrt popolnoma prizanesla, a vendar so bile naše izgube v primeri s sovražnimi izgubami neznatne. Na jezo, da ni nič opravil, je vsul ogenj zopet po nas iz vseh svojih topov, a je po preteku dveh ur ponehal. Tako je minil ta dan, ki je bil mnogim poslednji. Jaz sem bil z poveljnikom rojne vrste, desetnikom in četovodjem skupaj. A nazadnje sem ostal sam na svojem mestu zdrav, ona dva sta bila oba ranjena.

Slovenski dragonci v Galiciji.

Poroča dragonec Franc Korošec.

Jesen je zopet tu! Kakor neprodiren pajčolan leži megla po nepreglednih galicijskih poljanah. Se le kadar je sonce že visoko, se megla razprši in naše oko se željno upre po teh planjavah, ki so nasičena s krvjo tolikih borilcev in kjer se dvigajo grobovi tolikih junakov.

Tudi lastovke so se že jele zbirati, da skupno odlete proti jugu. Naročil sem jim, da naj, kadar polete mimo naših domov, izroče pozdrave vsem, posebno onim, ki nas tako težko čakajo. Ako so me slišale, ne znam.

Ah, kako prijetno bi zdaj bilo doma! Delo na polju in trgatve, vse to vzbuja misli na one lepe dneve iz prejšnjih mirnih dni.

Postavljeni smo na prednje straže. Ni tu mnogo zabave več, ker Rusi zadnje dni malo napadajo. Le tuintam se še priplazi kaka patrulja, katero v kratkem in srditem boju zapodimo v beg. Pusto in dolgočasno nam je, vedno imamo le isto službo, prežimo noč in dan na straži. Razvedrilo nas le pisma in pa časopisi. Za cerkvene obiske pa ne najdemo mnogo priložnosti, pač pa se sami večkrat spomnimo na Boga in najčistejšo Devico. Priporočamo se tudi vsem domačim v molitev!

Iskrene pozdrave vsem bralcem in bralkam „Slovenskega Gospodarja“ pošiljajo slovenski dragonci: Franc Korošec, Mihael Hlastič, Ivan Rubin, Alojz Rep, Lovro Jan, Jožko Knez in Franc Podkrižnik.

Jednajst Sloven ev premagalo močno rusko patruljo

Izvirno poročilo iz ruskega bojišča dne 10. okt.

Bili smo sami slovenski fantje nekega dne zjutraj ob sedmi uri zbrani v naši postojanki. Prišle so ruske patrulje pred nas slovenske fante, ki smo tu stali v zakopih v temnem gozdu. Sovražna patrulja bi nas bila rada zajela, pa se ji ni posrečilo. Urno smo jih odbili z našimi čvrstimi močmi. Bilo nas je samo 11 mož. Naše puške so bile zelo gorke, ker smo sovražniku z neprestanim ognjem dobro nabrusili pete. Imeli smo izvršnega poveljnika, četovodjo Holcapfla.

Vsem znancem in prijateljem ter čitateljem našega „Slov. Gospodarja“ pošiljamo pristrčne pozdrave iz ruske bojne črte, kjer stojijo hrabri slovensko-avstrijski in kranjski slovenski dragonci. Četovodja F. Holcapfl, doma od Sv. Ane v Slov. gor.; Zmazek Franc, iz Godemarec pri Ljutomeru; Anton Rihtar iz Dobrne pri Celju; Sušnik Valentin iz Gočove v Slov. gor.; Lustik Peter iz Dobnskega pri Ljubljani; Engelbert Goltes iz Slov. Bistrice; Franc Marčič iz Spodnje Polskave pri Pragerskem; Kirbos Jakob iz Gornje Voličine; Pečar Leopold od Sv. Leartia; Gornik Franc, od Sv. Križa pri Mariboru in Franc Fermulšek iz Poljčan.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti je vladal od 13. do 23. oktobra večinoma mir. Na obeh straneh so se pripravljali na bodoče boje. In dne 23. oktobra pravi naše uradno poročilo, da je postal topovski ogenj zopet besnejši. Ali je to predznak devete italijanske ofenzive?

Na Tirolskem so se v preteklem tednu vršili živahni boji v južnovzhodnem kotu pri gori Pasubio in vzhodno od Tridenta. Italijani so sedaj svoje napade opustili.

Slava avstrijskim zrakoplovcem!

Iz italijanskega bojišča nam pišejo mladeniči od oddelka strojnih pušk:

Bil je prijazen jesenski dan 14. oktobra, ko se je predčrnil pripluti sovražni zrakoplov čez našo mejo, da bi si ogledal našo slovito tirolsko deželo. To-

da sreča mu ni bila mila. Pozabil je, kaj se je bilo zgodilo dne 24. septembra z njegovim tovarišem, ko je priplul na našo stran in so ga spravili k počitku na avstrijsko zemljo naši hrabri letalci. Kar se je zgodilo dne 24. septembra s sovražnim zrakoplovom, to ga je čakalo tudi danes.

Bilo je okoli 5. ure popoldne, ko se zasliši nekaj glasov avstrijskih topov. Nad njimi se suče sovražni zrakoplov, kateremu se takoj pridruži 2 avstrijska; kmalu ga obdasta vsak od svoje strani. A že slišimo strojne puške in vidimo, da že gre sovražno letalo k počitku na avstrijsko zemljo. Vsi vojaki, gledalci tega prizora, so zakričali, vsak v svojem jeziku, slavo avstrijskim zrakoplovcem.

Kakor se spusti pri nas na Štajerskem škrlanček na njivo, tako naglo se je spustilo sovražno letalo na tla in se upižilo na glavo med kamenite plošče. Posebno nas je bilo veselje, ko smo slišali, da imajo naše strojne puške tudi v zraku posebno dober uspeh.

Srčne pozdrave pošiljamo vsem čitateljem našega „Slovenskega Gospodarja“ pešci od oddelka strojnih pušk: Franc Ribič od St. Jurija ob Taboru, Anton Znidar iz Makol prt Poljčanah, Ivan Reznik iz Petrovč pri Celju.

Metaleci min na Krasu.

Izvirni dopis iz bojišča dne 11. oktobra.

Osmo ofenziva našega laškega sosedu divja kakor najhuši vihar na morju. Topovi vseh kalibrov bljujejo svoj ogenj na nas, tako da je vse zamleto v prah. Mi se še zmiraj držimo v naših starih postojankah. Seveda se je tukaj težko živemu bitju držati, ker na vsak meter zemlje pade več granat. Od ranega jutra do poznega večera pojo topovi svojo smrtonosno pesem.

Drugič bom o tem več pisal. Mi smo tukaj mnenja, da so italijanske sile že izčrpane in bo kmalu ponehalo to grozno divjanje. (Ker je med tem osma ofenziva res že ponehala, vidimo, da so naši vojaki dobri poznavalci razmer na fronti. Op. ured.) Pozdravljamo v domovini vse naše roditelje, brate in sestre in tudi vsa poštena slovenska dekleta. Franc Lubaj iz Ptuja, Jakob Čelofiga iz Slivnice, A. Kokol iz Maribora in Jožef Krolf iz Pilštanja, metalci min na Krasu.

Macedonsko bojišče.

Borba za Bitolj postaja vedno hujska. 65.000 Srbov ter več francoskih in ruskih čet napada bolgarske postojanke ob reki Crni ter južno od Bitolja. In tej premoči se je posrečilo doseči v začetku nekaj vsprehov na tej fronti ter potisniti bolgarsko desno krilo nekoliko nazaj proti Bitolju. Bolgarom so prisločile na pomoč avstrijske in nemške čete in prodiranje Sarraillove armade na tej črti je popolnoma ustavljeno. Bitolj se nahaja slejkoprej trdno v bolgarski oblasti. Sarraill zbira nova ojačenja, s katerimi namerava udariti s pomnoženo silo na Bitolj.

Srbski uspeh?

Francosko uradno poročilo z dne 20. oktobra pravi, da se je na fronti ob Strumi do Vardarja sedaj razvil silen artilerijski boj. Na levem bregu reke Črne, ki teče južnovzhodno od Bitolja, nadajujejo Srbi svoje prodiranje proti severu. Z naskokom so vzeli visoko planoto in vas V. Keselo ter prisilili tu močne bolgarske čete do umikanja. Srbi so vplnili 3 topove in več strojnih pušk.

Francosko bojišče.

Vsled velikih rumunskih porazov na Sedmograškem in v Dobruči so se vršila te dni v francoskem obrežnem mestu Boulogne velika vojna posvetovanja četverosporazumovih držav, na katerih so baje sklenili razbremeniti Rumunijo s pomnoženimi navali na nemške postojanke na francoskem bojišču, a na balkanskem bojišču pa z vzajemnim delovanjem zboljšati vojni položaj Rumunije. Zadnje dni napadajo angleško-francoske čete na francoskem bojišču od morske obali notri do Verduna nemške postojanke z neverjetno silo, toda brezuspešno. Pred Solun so podošle nove četverosporazumove čete.

Grčija.

Grčija leze vedno bolj v brezno četverosporazuma. Izgubila je svoje brodogrje. Sedaj vedno bolj izgublja tudi svoje vojaštvo. Venizelos je odredil vojaške nabore na otoku Kreta in na drugih grških otokih. Vspreh naborov je ugoden. Nadalje je odredil mobilizacijo letnikov 1913 in 1914 v Novi Macedoniji in na vseh grških otokih. Tudi od atenske posadke se je pridružilo Venizelosu več tisoč mož. Venizeloso ministristvo je baje stavilo Bolgariji ultimatum zahtevo, da naj Bolgarija takoj izprazni zasedeno gr-

sko ozemlje Venizelosova moč narašča od dne do dne, nasprotno pa pada moč grškega kralja. Po poročilu iz Aten je izročila Francija po svojem zastopniku kralju Konstantinu četverosporazumovo zahtevo, naj Grčija umakne vse svoje vojaštvo iz Tesalije (severne Grške) na Pelopones (južni del Grčije) ter da naj izroči četverosporazumu vse vojno gradivo. Zahtevo je kralj Konstantin baje že sprejel.

Grey o mirovnih pogojih.

Angleški zunanji minister Grey je v ponedeljek, dne 23. oktobra, imel pred zastopniki inozemskih časnikov govor, v katerem se je dotaknil vprašanja o mirovnih pogojih. To vprašanje, tako je izjavil Grey, se ne da rešiti, če se vedno ne jemlje v poštev, kako je prišlo do vojne. Nikdar ni preveč spomniti se na to; zakaj to je v zvezi z mirovnimi pogoji. Nemčija sedaj govori o miru. Pa za kakšen mir gre? Nemčija hoče imeti zagotovilo, da ne bo nikdar več napadena. To bi smela ona zahtevati, če bi ona bila napadena. Ker pa ni Nemčija bila napadena, temveč je ona napadla Evropo, je stvar četverosporazuma, da dobi zagotovilo za bodoči mir. — Pravijo, da je začela Rusija kot prva mobilizirati. S tem opravičujejo v Nemčiji naziranje, češ, Nemčija se ni spustila v svetovno vojno, da bi napadala, a marveč, ta vojska ji je bila vsiljena. Rusija je odredila, o čemur se pritožuje Nemčija, mobilizacijo še le potem, ko je Nemčija odklonila konferenco in tudi še le potem, ko je bilo v Nemčiji objavljeno, da je Nemčija odredila mobilizacijo in ko se je to poročilo brzojavno naznanilo v Petrograd. Če stavi štiri velike ponudbe, da naj o tem razsodi kako nepristransko sodišče, a ena država pa to ponudbo odkloni, ali so potem tiste štiri države, ki so ponudile razsodišče, zakrivile to svetovno vojno, ali jo je pa zakrivila tista država, ki je odklonila to ponudbo? Ruski car je predlagal, naj o sporu razsodi haško razsodišče, Nemčija je pa to odklonila, ali je potem izsilil vojsko tisti vladar, ki je stavil to ponudbo, ali pa tisti, ki jo je odklonil? Načrt Nemčije je bil, poraziti Francijo in Rusijo, Anglijo ločiti od drugih držav in jo strmoglaviti v nesrečo. Ne smemo nikoli pozabiti, da se nam je stavila ponudba, da bi Anglija ne posegla v vojno. Nemški poslanik nam je dal ponudbo, da naj Anglija ostane pod gotovimi pogoji nepristranska. Nemčija je torej zasledovala načrt, Anglije ne samo ločiti od drugih držav, ampak jo tudi spraviti v slab glas. Anglija bi si bila s tem nakopala zaničevanje celega sveta. K sreči se pa ta načrt Nemčije ni posrečil. Ponavljam besede našega ministrskega predsednika: „Borili se bomo tako dolgo, dokler ne bomo dosegli pravice do prostega razvoja pod enakimi pogoji in dokler se ne boče smatralo in napravilo vseh držav, bodisi velikih ali malih, kot eno samo družino izobraženega sveta.“

Državni zbor.

V ponedeljek, dne 23. oktobra, so se na Dunaju sestali načelniki državnozborskih klubov k posvetovanju, ali se naj skliče državni zbor ali ne. Posvetovanja so se udeležili tudi zastopniki gosposke zbornice. Kot zastopniki Hrvatsko-slovenskega kluba so bili navzoči načelnik kluba dr. Korošec, dež. glavar dr. Susteršič in zbornični podpredsednik vitez Pogachnik. Predsednik državne zbornice dr. Sylvester se je v otvoritvenem govoru v toplih besedah spomnil umorjenega ministrskega predsednika grofa Stürgkha. Izmed Slovencev sta govorila dr. Susteršič in dr. Korošec. Govorniki poslanske zbornice so se vsi izrekli načelno za sklicanje državnega zbora. Glede sklicanja delegacij pa vladajo še različna mnenja. Eni pravijo, da se naj skličejo stare, drugi pa, da se izvolijo nove. Gosposka zbornica pa je v nasprotju s poslansko zbornico za sklicanje delegacij, ker ne veruje v mirno zborovanje državnega zbora. Vsekako pa bo odločil, ali se skliče državni zbor in delegacije, novi ministrski predsednik, ki bo baje dr. Körber, ki je že bil svoj čas ministrski predsednik.

Tedenske novice

Volitev v frančiškanskem redu. Dne 19. oktobra se je v Ljubljani v frančiškanskem samostanu pod predsedstvom generalnega vizitatorja p. Vendelina Vošnjaka vršila volitev novega predstojništva ljubljanske frančiškanske pokrajine. Izvoljeni so: o. Placid Fabiani za provinciala, o. Angelik Mejnjak za kustosa; definitorji pa so: o. Hugolin Sattner, o. Severin Korošec (Maribor), o. Avgustin Čampa in o. Vincencij Kunstelj.

Na prižnici ga kap zadela. V kraju Oberalm na Solnograškem je šel tamošnji zelo priljubljeni župnik Frano Hauser na prižnico pridigovat. Med pridigo ga je zadela kap in župnik se je zgrudil mrtev na tla.

Ne prodajajte slovenske zemlje. „Narodni Listy“ prinašajo odločno svarilo proti prodajanju češ-

ke zemlje. Nemci se skrbno pripravljajo, da bi po ti velikanski vojni nemška zemlja ne prehajala v tuje roke. Umestna je beseda: „Kaj bi rekli sinu, ki bi prodal očeta in mater?“ To pač stori, kdor zemljo svojih staršev proda tujcu.

Prošnja Slovenske Straže. Slovenska Straža je v vojni prepustila vse nabiranje vojnooskrbovalnim namenom, a ono, kar si je s požrtvovalnostjo že prej pridobila, da je mogla vzdrževati šolstvo na Koroškem in druge naprave, sedaj pohaja. Zato se oglašajo s topro prošnjo, naj bi jo poverjeniki Družbe sv. Mohorja priporočili ljudstvu pri razdelitvi knjig! Zberite velik dar velike Mohorjeve družine! Pa tudi drugi domoljubi naj se Slovenske Straže večkrat spomnijo. Vsak vinar, ki ga dobi, bo dala slovenskemu ljudstvu!

Poslanec Pišek pri cesarskem namestniku. V soboto, dne 21. t. m., je bil poslanec Pišek pri ces. namestniku in mu je predložil razne pritožbe in prošnje kmetskega prebivalstva glede sedanjega načina popisovanja in rekviriranja žita. Posebno je priporočal g. poslanec, naj se pri odmeri žita za domačo uporabo ozira tudi na število dninarjev, vjetnikov in drugih delavcev. Cesarski namestnik je obljubil, da se bo kmetskim željam po možnosti ugodilo.

Začasno oproščenje živinorejcev od vojaške službe. Na predlog poljedelskega ministrstva je odredilo c. in kr. vojno ministrstvo, dogovorno s c. k. domobranskim ministrstvom: Da se pospešuje živinoreja po zimi, smeta dovoljevati vojaški poveljstvi v Inomestu in Gradcu za svoji okrožji oproščenja vojaške službe v času od 15. oktobra 1916 do dne 15. majnika 1917. 1. Taka oproščenja naj bodo omejena na osebe, ki je neobhodno potrebno za oskrbovanje živine; 2. se smejo odrediti oproščenja le za črnovojne letnike 1865–1878 in 3, le za one črnovojne, ki ne pripadajo armadi na bojnem polju. Prošnje se naj vlagajo pri okrajnih glavarstvih.

Izkopavanje in prevažanje trupel padlih vojakov. Vojno ministrstvo določa, da se morajo vlagati prošnje za dovoljenje za izkopavanje in prevažanje trupel padlih vojakov ali na pristojno okrajno glavarstvo ali na vojaško poveljstvo ali pa na vojno ministrstvo, oddelek 9. Nadalje izraža vojno ministrstvo željo, da se naj počaka s takimi prošnjami tako dolgo, dokler traja vojska. Za Stajersko daje tozadevna podrobna obvestila vojaško poveljstvo v Gradcu, Maifredygasse 12.

Srečno svidenje dveh bratov. Ivan Urbas, doma na Slemenu pri Selnici ob Dravi, nam piše z južnega bojišča: Dne 4. oktobra sem se šel za najboljši srečnega. Čez dolg čas svetovne vojske sem našel brata, s katerim se že od leta 1914 nisva več videla. Dragi čitatelj! Ne moreš si predstavljati, kakšno je bilo najino srečanje, med gromenjem topov, v temni noči, da drug drugemu nisva mogla pogledati v obraz. Spoznala sva se po glasu. Ta nama je bil porok, da sva brata. Oba sva obmolnila, nobeden ni vedel, kaj bi rekel od veselja. Pa pravega veselja ni imel nobeden, ker prav vesel moreš biti le v domovini in nikdar v tujini. Dosti sva si imela povedati, tako da se je prikazala jutranja zarja in morala sva se ločiti, za kako dolgo, ve sam Bog. Tako zadovoljnega se sedaj počutiva ter vsem Slovincem in Slovenkam, čitateljem „Slovenskega Gospodarja“, pošiljava srčne pozdrave. Vaša somišljenika Ivan in Karol Urbas.

Od mrtvih vstal. Pešec Henrik Zakšek od pp. nam piše: Resnična zgodba, ki se je prigodila meseca julija 1916: Bilo je lepega poletnega dne in solnce je že precej toplo ogrevalo naše postojanke. Tudi polentar se je že najutrkoval. Začel je precej močno streljati iz topov raznih kalibrov. Za bližnjo skalo se je vlegel mož od oddelka strojnih pušk in zaspal. Drugi njegovi tovariši so ga videli, kam je šel in ga tudi pustili, naj spi. Kar pribrenči težka granata ter udari ravno na pečino nad možem. Začelo je leteti kamenje in koščeki železa na vse strani. Tudi na moža je padlo več kamnov, a on se ni zbudil. Kmalu nato gre nek četovodja k njemu, da bi videl, ali je še živ. Pride do njega, ga prime za nogo, pa reče tovarišem: „Saj je že čisto trd“ (mrtev). Odšli so vsi v stran; videli so, da je mrtev. Zvečer so ga mislili pokopati. A ni še bilo od tega 10 minut, kar so bili pri njem. Sedeli so v kritju, kar se tisti „mrtev“ mož naenkrat prebudi, vstane in pride k njim. Vsi so se začudili. Pred par minutami je bil mrtev, sedaj pa pride sem nepoškodovan in se začne posovarjati. Vsi so se mu čudili, kako je mogel tako trdo spati, da ni slišal in čutil udarcev granat ter šrapnelov. Danes se še nahaja na fronti zdrav in korajžen. Takšni smo mi hrabri fantje slovenske krvi!

Pozdravi prostovoljnih strelcev. Mnogo srčnih pozdravov pošiljajo iz strelskega jarka dragim domačim sledeči prostovoljni strelci: Franc Hole, Fr. Stebih, Franc Vogrin, Franc Hojnik, vsi štirje doma od Sv. Lovrenca v Slov. gor.. Hvala Bogu, smo še vedno zdravi. Kot zvesti sinovi Avstrije se hrabro borimo in Laha vedno krepko odbijamo.

Črnovojniki-vozniki pozdravljajo. Izza fronte se nam piše: Tudi mi, stari očetje-črnovojniki kot vozniki za fronto, Te prosimo za prostorček in želimo, da se znanprej redno prihajaš k nam in vsem slovenskoštajerskim naročnikom, in nam pozdravljaš naše ljube žene in otročice doma, ki jim želimo vse dobro. Franc Koletnik od Sv. Barbare v Halozah, Stefan Greif iz Pragarskega, Franc Trstenjak od Sv. Jurija na Ščavnici, Jožef Slana od Sv. Križa pri Ljutomeru, Martin Colnik od Male Nedelje, Fr. Pečnik iz Dolenje vasi, Franc Furlan iz Dobove p. Brežicah, Jožef Kučavica iz Brežic, Alojz Jurer iz Boračove pri Kapeli, Ivan Bancšek iz Vitania in J. Sumečnik iz Smihelja.

Pozdrav iz Pole. Slovenskoštajerski črnovojniki drugega poziva smo bili poslani na obal sinje Adrije, da tam čuvamo ključne Avstrije v Poli. Naše telo je sicer pri našem vojaškem opravilu, ali naše misli pogosto poletijo v tolprijazne Slovenske gorice med naše zapuščene družine in osamele domove. Posebno kadar zvečer po vsakdanjem opravilu skupaj sedimo ter kramljamo in preresetavamo dnevne novice, takrat pač nikdar ne pozabimo nanesti govor na svoje mile in drage. Mi pa tudi ne pozabimo večkrat obiskati Kralja miru v bližni cerkvi, posvečeni presv. Srcu Jez. Tamkaj prav goreče pomolimo za zmago našega orožja, za toliko zaželeni mir in veselo povrnitev v ljubo domovino. Pristrčne pozdrave pošiljajo svojim tovarišem v drugih krajih, kakor i vsem bralcem „Slovenskega Gospodarja“: Žižek Fr. od Sv. Ane na Krembergu, Maček Janez in Dvoršak Jožef od Sv. Petra pri Mariboru, Kukovec Janez od Sv. Lenarta v Slov. gor., Pipek Jakob od Sv. Barbare v Slov. gor., Dvoršak Franc od Negove, Gajšek Jakob iz Teharja pri Celju in še več drugih iz Stajerske.

Seznam vojnih poštah uradov, dopuščenih k prometu blagovnih vzorcev: Štev. 8, 11, 14, 16, 19, 19-II, 20, 20-V, 23, 24, 26, 29, 33, 37, 39, 51, 53, 55, 61, 69, 76, 79, 85, 88, 91, 94, 95, 102, 103, 105, 109, 110, 111, 113, 117, 117-II, 125, 128, 133, 137, 138, 145, 148, 166, 167, 171, 175–185, 188, 195, 195-II, 195-3, 200, 203, 205, 207–209, 212–215, 217–224, 226, 227, 230, 237, 239, 250, 252, 253, 255, 258, 259, 268, 269, 274–280, 282–284, 287–289, 291, 292, 294, 295, 298, 302–304, 306, 307, 312, 316, 320, 323, 324, 331, 333, 335, 339, 340, 350, 354, 356–360, 364, 369, 370, 372, 378, 380–383, 385, 386, 389–393, 399, 401, 403–409, 412–444, 444-II, 444-III, 508, 510–512, 514–517, 600, 602, 605, 607–609, 611–613, 630. — Pošiljanje blagovnih vzorcev pod obstoječimi pogoji je v bodoče dovoljeno na vojne poštne urade in etapne poštne urade s številko, ki so označene v tem seznamu. Vsi drugi vojni poštne uradi in etapni poštne uradi s številko, ki niso navedeni v gornjem seznamu, so zaprti za promet blagovnih vzorcev. Pošiljanje blagovnih vzorcev na c. in kr. etapne poštne urade s krajevno označbo je dopuščeno brez spremembe v dosedanjem obsegu.

Preloženi brezmesni dnevi za katoličane. — Stajersko cesarsko namestništvo razglašajo: Ker sta dne 31. oktobra in 23. decembra za katoličane postna dneva, je dne 30. oktobra in 22. decembra dovoljeno katoličanom zavživati meso, istotako je dovoljeno zavživati meso na Božič dne 25. decembra, ki pride letos na drugače brezmesni ponedeljek.

20vinarski niklasti novi pridejo iz prometa s 1. januarjem 1917. Ker bodo 20vinarske niklaste nove jemale javne blagajne samo do dne 1. aprila leta 1917, se opozarja, da naj vsak zamenja najdalje do konca tega leta niklaste 20vinarske novce z drugimi novci.

Pegasti legar. V Meretincih pri Ptujju je za pegastim legarjem obolelo devet, v Laškem trgu pa eden begunec.

Razsvetljava grobov ob Vseh svetih prepovedana. V graških lisuh čitamo, da je cesarska namestnija za celo Stajersko prepovedala razsvetljavo grobov ob Vseh svetih.

Gospodarske novice.

Preskrba Maribora z mlekom. Cesarska namestnija je odredila ustanovitev urada za preskrbo mesta Maribora in okolice z mlekom. V Mariboru bo mleko, ki ga bodo pošiljali v Maribor, le in oddajalo strankam. Kmetke o naročilo, tančno in ve pri porabi in varstvo vse od družine in bo morala vsa in seboj polo.

Žinskih članov, odkod in koliko se je dalo mleka, koliko bi se ga v bodoče rabilo na dan itd. O celi zadevi bomo takoj, ko se bodo izvedle vse podrobnosti, natančneje poročali. Upamo, da bo ces. kr. okrajno glavarstvo pri oddaji mleka postopalo napram kmetskemu prebivalstvu tako, da ne bo nobenih pritožb. Pred vsem povdarjamo, da se mora kmetskemu ljudstvu, ki ima radi rekviriranja žita, fižola in moka itak malo živiti, pustiti dovolj mleka za lastno uporabo, posebno za hrano otrokom in starim

ter bolnim ljudem. Mleko je posebno potrebno za našo kmetijsko ljudstvo, ker obetno primanjkuje masti.

Kako pokladati divji kostanj. Na to vprašanje, ki se je stavilo v predzadnjem našem listu, odgovarja „Kmetovalec“ tako-le: Divji kostanj je prav dobro krmilo, ki ga je sploh upoštevati, celo pa v sedanjih časih, ko nam na vseh straneh primanjkuje dobrih krmil. Sveži divji kostanj ima v sebi 50% suhih snovi ter je njegova škrobova vrednost 34 kg. kar ga naredi za razmeroma zelo redilno krmilo. Grenke in trpeke snovi, ki se poleg saponina v njem nahajajo, narede, da se ga v pričetku živali hranijo, zlasti konji. Če se pa divji kostanj prične v majhnih množinah pokladati, ki se od tedna do tedna vedajo, ga pa živali končno rado jedo. Po izkušnjah dela divji kostanj trdo meso in špeh, pri kravah pa mastno mleko ter ne dobi ne meso in ne mleko in ne špeh kakega neprijetnega okusa. Če se divji kostanj svež poklada, ga je poprej vsekako zdrobiti. Ako ga pa ni mogoče takoj pokrmili, se pa mora na zraku in solcu v tankih plasteh dobro posušiti ter ga je tako hraniti kakor krompir. Še bolje je, divji kostanj v krušni peči ali kako drugače dobro posušiti, ker se pod lupino silno lahko razpase plesnoba. Posušeni kostanj se potem po potrebi zdrobi in poklada pomešan z rezanico, gomoljem itd., in govedu tudi poparjen ter tako v silo lahko nadomesti vsako drugo zobenje. Množine divjega kostanja, ki se dnevno pokladajo, znašajo pri ovcah ½ kg, pri ovcah, ki se pitajo 1 kg, pri kravah 2½ do 5 kg, pri volih za pitanje 5 do 10 kg in pri prašičih z ozirom na velikost od ½ do 2 kg. Divji kostanj poživi s svojimi grenkimi snovmi prebavljanje; te snovi so zdravstveno veliko vredne, zlasti če smo prisiljeni pokladati velike množine vodenih krmil, ki delajo želodec ohlapen in povzročajo drisko. Pri močnem pokladanju strniščne repe je torej primešavanje divjega kostanja posebno priporočeno. Večje množine pokladati, kakor je gori povedano, pač gre, a to le v tem slučaju, če se divji kostanj poprej v vodi izluži, pri čemur se pa izgubi veliko redilnih snovi. Prevelike množine divjega kostanja živali zapro in pri konjih povzročijo celo bluvanje.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu je bilo opaziti v pretekli dobi nekoliko živahnije gibanje. Tudi tujega, zlasti savinjskega hmelja se je spravilo nekaj vagonov na hmeljski trg v Žatec. Cene za savinjski hmelj so šle kvišku in so se gibale med 105 do 115 K za 50 kg, dočim so se gibale cene za češki hmelj med 140—175 K za 50 kg. Za hmeljarje je na hmeljskem trgu v Žatecu razpoloženo za sedaj precej ugodno.

Cene za les. Iz Dunaja se poroča, da so avstrijske velike lesne trgovine sklenile sledeče cene za les in sicer za kubični meter: Hlodi (plohi) mehke les 40—50 K, trd les 80—100 K, deske 95—106, na Češkem celo 123—200 K. Hrastove debele deske 240 K, tanjše 265 K. Cene za otesani ali oglati žagani mehki les 60—80 K, trdi 230 K. V Galiciji mehki les 87—107 K, za moravski otesani les 130 do 200 K. Na Štajerskem se plačuje za hlode (plohe, stavbni mehki les) 35—50 K za kubični meter, za hlode trde pa 50—80 K. Mehke deske 85—100 K, oglati ali otesani les 70—100 K, deske trde 100—200 K.

Sadi v jeseni sadna drevesca. Če vsadiš sadno drevesce v jeseni dokler se zemlja ne zmrzuje, zrastejo se tisto jesen na odrezanih drevesnih koreninah nežne koreninice, ki začnejo že v prvi pomladanski dobi dovažati sok iz zemlje v gornje dele drevesca. Če pa vsadiš drevesce še le v spomladi, zrastejo na odrezanih delih korenin še le v spomladi tiste nežne koreninice, pri čemur je vsajeno drevesce zamudilo že precej časa, kar se zlasti občuti tedaj, ako je spomlad zelo suha. V težki zemlji in v visokih legah se pa priporoča saditi sadno drevje v spomladi in ne v jeseni.

Mak zasežen. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Ker je z ministrsko naredbo z dne 11. avgusta 1916 določeno, da so v prid države zasežene vse zaloge maku, kakor tudi ves letošnji pridelek na maku, se določa, da se mak ne sme prodajati nikomur drugemu, kakor osrednjici za olje in mast na Dunaju, I., Seitzergasse št. 1, oziroma pooblaščenemu te osrednjice. Zasežena pa ni tista množina maku, ki ne znaša več kakor 5 kg, toda tudi ta množina se ne sme prodati. Zasežene tudi niso tiste zaloge maku, katere se nahajajo v oblasti države ali vojaške uprave. Cena za mak je določena na 150 K za meterski stot. Za vreče mora skrbeti tista oseba, ki je za nakupovanje maku upravičena. Ako bi glede cen ne prišlo do sporazuma, določi cene za mak sodišče. Osebe, ki se niso naznanile svojih zalog maku, ki znašajo več kakor 5 kg, naj to store nemudoma. Za tozadevne prestopke so določene stroge kazni.

Najvišje cene za kosti so tudi uradne določene in so različne po kakovosti. Za dobre kosti je cena od 18 do 22 K na bližnji železniški postaji in se za zavoj posebej plača. Ta cena pa velja le za prodajo v celih vagonih, dočim se zniža za 1 K pri q za množine, ki so večje kakor 5000 kg in ki ne dosežejo celega vagona, in za K 1,50 za q pri množinah pod 5000 kg.

Kako je z oddajo svinj? Vprašajo nas: Ali je treba oddajati svinje? Ali nas more kdo prisiliti, da bi morali svinje oddati? Ali je treba oddati mast? — Odgovor: Na Štajerskem še sedaj ni

uradno odredjena oddaja svinj ampak se vrši samo rekviriranje goveje živine in telet. Dosedaj ne more nihče nikogar prisiliti, da bi moral oddati pitane ali plemene svinj vojaškim ali kakim drugim nakupovalcem. Zaloge masti se sicer popisujejo, a oddati je bo treba pozneje le toliko, kolikor je ima kdo res preveč za lastno uporabo. Tudi masti ali zaseke ni treba nikomur prej oddajati, dokler se ne bo oddaja uradno odredila. Mi bomo o tem pravočasno poročali.

Razne novice.

Njegov grob je našla. Kmetica Ivanka Pospisil iz Moravske Orlice je celi dve leti zaman poizvedovala za svojim možem. Rdeč križ je pisal enkrat, da je njen mož vjet, drugokrat, da je težko ranjen bil odposlan v neko neznano bolnišnico itd., a pravega sledu za svojim Francetom ni našla. Letos meseca septembra je prišel na dopust sosed Vac Hren. Ta je bil tovariš Franceta Pospisila na bojišču. Zatrjeval je, da je Pospisil pokopan nekje pri Gorlicah. Žena je dobila dovoljenja za pot v zahodno Galicijo. Na Mihaelovo, dne 29. septembra, je dospela v Gorlice. Dva dni je hodila od groba do groba in iskala napisa njenega padlega moža. In glej! V nedeljo, 1. oktobra, ko je že zvonilo Zdravo Marijo, je naenkrat njeno oko obstalo na velikem brezovem križu, na katerem je bil vžgan češki napis „† Franc Pospisil, hraber vojak .. pešpolka, rojen v Moravskih Orlicah.“ Žena je glasno vskliknila, objemala križ, poljubovala in s solzami močila zemljo, v kateri počiva njen France. Pozno ponoči je našel pokopališčni čuvaj ženo, ko je glasno molila in ihtela na grobu. S silo so jo spravili spat. Končno je žena dobila dovoljenje, da sme dati moža izkopati in ga prepeljati v Moravske Orlice.

Zeljnata glava, ki je tehtala 11 kg. Mlinarju Platzerju pri Sv. Štefanu v Rožni dolini na Srednje-Štajerskem je na njegovem zeljniku zrastle zeljnata glava, ki tehta 11 kg.

Dopisi.

Maribor. Grajščakinja Terezija Suppanz je darovala povodom zadnje cesarske slavnosti 400 K za dobrodelne namene. Ta znesek se bo določil revnim šolarskim kuhinjam v mariborskem političnem okraju. Velikodušni dobrotnici bodo izrečena najsrčnejša zahvala.

Maribor. Urad za preskrbo prebivalstva z živili, katerega vodi komisar c. kr. okrajnega glavarstva g. dr. Lajnšic, se nahaja od dne 21. oktobra naprej v hiši Edmund-Smid ulica št. 8, II. nadstropje. Pri tem uradu se dobijo dovoljenja za prevoz krompirja, sladkorne izkaznice itd.

Maribor. Mestni magistrat je določil, da si bo smelo mestno prebivalstvo od 29. oktobra naprej kupovati moko, kruh, sladkor, kavo, mast, petrolej, olje in sirovo maslo samo pri tistih trgovcih, kateri so s številkami označeni na posebnih kartah, katere bo izdal mestni magistrat.

Sv. Peter pri Mariboru. Oskrbniku grofice Brandis, g. Mihaelu Kovačič, je umrl na davici sinček Jožek. Bil je jako priden, nadarjen in krepek deček, vesleje svojega očeta. Sedaj biva že pri Očetu v nebesih!

Ruše. Dne 23. oktobra je umrla v 50. letu svoje starosti večletna oskrbnica „Ruške kšče“, gospa Ivana Serne. Pokojnica je bila ljubeznjiva in zelo postrežljiva gospa, ki je imela za vsakega obiskovalca „Ruške koče“ kako prijazno besedo, ter je slovela po dobri postrežbi. Njen pogreb se je vršil dne 25. oktobra predpoldne v Rušah. Blagi gospej svetila večna luč!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Tukajšnja Dekliška Zveza priredi v nedeljo, dne 29. oktobra „Cesarju za god“ predstavo patrijotičnega značaja. Na vsopredso: govor, igre, deklamacije in pesmi. Polovica čistega dobička je namenjena domačim vojnim pohabljenecem, zato se preplačila hvaležno sprejemajo in se pričakuje obilna udeležba.

Polzela. Umrla je dne 17. t. m. Marica Cimperman iz čislane Cimpermanove rodbine. Pogreb se je vršil dne 19. t. m. ob izredno obilni udeležbi. Svetila rajni večna luč! Cimpermanovi rodbini pa naše iskreno sožalje!

Parizlje pri Braslovčah. Dne 21. oktobra smo pokopali 85 let starega Florijana Serdoner. Mož je bil vnet Marijin častilec: 35krat je bil kot vodja savinjskih romarjev na svetovnoznanih Sv. Višarjih. Ravno isti dan kot Serdoner je bil k počitku položen priden gospodar Franc Žolnir, star 52 let. Bil je to pravi mučenik v 15 let trajajoči bolezni. Oba sta bila priljubljena pri ljudeh, kar je pričala obilna udeležba pri pogrebu. Svetila jima večna luč!

Listnica uredništva.

Sv. Lovrenc na Dr. pelju: Ne gre. — Jos. C. Graber pri Središču: Obrnite se na pomožni odbor za družine v poklicanih pri ptujski okrajni sodniji. F. B. Weiz: Glede oprostitve živinorejcev-črnovojniki vas opozarjamo na notico „Začasno oproščanje živinorejcev“ med „Tedenskimi novicami“. — Laški trg: Ker je zadeva preosebna, ne moremo priobčiti. — Št. Peter pri Mariboru: Ostalo prihodnjic. — Malikamen: Zal, ne smemo objaviti. — Galicija: Prenevarno. — Nekaj dopisov izročili Straki, druge odložili za prihodnjo številko.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 26. oktobra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 25. oktobra.

Uradno se razglasa:

Rumunsko bojišče.

Avstro-ogrski in nemške čete so sovražniku iztrgale iz rok prelaz Vulkan. Zavezniške čete, ki se borijo severno od Kimpolunga, so istotako pridobile na ozemlju.

Na vzhodni ogrski meji se boji nadaljujejo. Sikulski pešpolk št. 82 je po srčitem ročnem metazu zavzel v gorovju Bereck močno utrjeno obmejno višino. Posadka je bila deloma vjeta, deloma usmrčena. Ušel ni nihče. Na vogalu treh dežel so naše čete v svojih novih postojankah odbile ruske napade. Iz postojanke, v katero je sovražnik drl, je bil takoj vržen nazaj.

Rusko bojišče.

Razven uspešnih bojev prednjih straž južno od Zborovega nič pomembnega.

Italijansko bojišče.

Severni del Kraške gorske planote je bil v hudem ognju topov in min.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 25. oktobra.

Francosko bojišče.

Na severovzhodni fronti pri Verdunu je francoski napad pridobil tal do goreče utrbe Douaumont. Borba se nadaljuje.

Balkansko bojišče.

Skupina maršala pl. Mackensena: Zasedovanje se po načrtu nadaljuje. Mesto Crnava (ob Donavi) smo danes zjutraj zavzeli. Podrobnosti še niso znane. S tem je rumunsko-ruska armada v Dobruči evropana svoje zadnje železniške zveze in se je dosegel zelo važen uspeh.

Na macedonski fronti vlada mir.

Stürgkhov pogreb.

Dodatno k našemu poročilu o pogrebu v Halbenraju se nam javlja sledeče: Tuplo pokojnega ministrskega predsednika so pripeljali v sredo ob 9. uro predpoldne v Halbenrajo. S tem vlakom so se pripeljali tudi sorodniki. Ob 11. uri je pripeljal posebni vlak veliko množico udeležencev pogreba iz Dunaja, Gračca in drugih krajev. Med njimi smo opazili ministre princa Hohenlohe, Hussareka, Försterja, Hohenburgerja in Georgija. Štajerskega cesarskega namestnika grofa Claryja, več poslancev in mnogo visokih uradnikov ter veliko število kmetijskega prebivalstva. Slovenske deželne poslance sta zastopala poslanca dr. Verstovšek in Ozmec. Blagoslovil je truplo graški knezoškof dr. Schuster ob obilni asistenci. Krsto so položili v družinsko grobišče za glavnim oltarjem župnijske cerkve, ki je bila polna vencev, žalnih okraskov, električno razsvetljena s stotinami luči.

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so se nam izkazali ob smrti našega prebлага, nad vse ljubljene soproga in očeta

Antona Lajnšic

izrekamo vsem najpriznanejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo vsem številnim udeležencem žalnega spreveda, zlasti mil. gospodu opatu Ogradiju, ki je blagovolil voditi žalni spreved.

Našo iskreno zahvalo naj blagovolijo sprejeti: pevski zbor Sv. Martina v Rožni dolini pod vodstvom gosp. nadučitelja Kvaca za krasne žalostinke, gg. zastopniki občinskega odbora Sv. Martina, Šmartenci, ki so vkljub težavnemu času prihiteli, da izkažejo pokojniku zadnjo čast, učitelstvo, ki je bilo tako mnogoštevilno zastopano in vsi spoštovani udeleženci.

Nadalje se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so spremili blagopokojnika k zadnjemu počitku, oziroma ga prej v njegovi predolgi bolezni tolažili.

690

Globoko žalujoči ostali.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Seme solčnic

dobro dozorelo, suho in prosto publih zrn kupuje za čistih K 120 — 100 kg od vsake avstrijske železniške postaje

Avstrijska centrala za olje in mast akc. družba, Dunaj, I., Seltzergasse 1 3.

Kadar se seme odpošlje, naj se nam to takoj pisмено naznani. I. Sch

Ključarica (hišina),

v gospodarstvu, kuhinji, perutinarstvu in izdelovanju surovega masla dobro izurjena, energična, slovenskega in nemškega jezika zmožna, z večletnimi spričevali, se išče za vlastetinstvo na Hrvaškem (Zagorje). Absolventinje kake gos. odinjske šole imajo prednost. Ponudbe s prepisi spričeval pod »Trajnost« števil 680 na upravnistvo tega lista.

Prošnja do rojakov na Slovenskem Štajerju.

Kdor ima kako posestvo, ali del posestva dati v najem, ali rabi pridnih slovenskih delavcev, naj se obrne do Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani, Dudaška cesta, ali na naslov: Ivan Mermolja, Tacen pri Ljubljani, želez. postaja Vižmarje.

Vojno zavarovanje.

Samopomoč v resnem času.

C. kr. avstr. voj. vdovski in sirotinski zaklad je ustanovil v aprilu 1915 vojno zavarovanje v varstvo tistih, ki odrinejo k vojakom. Zavarovanje velja za slučaj smrti v teku enega leta. Zavarovalna svota se izplača popolnoma, ako zavarovanec pade, ako podleže posledicam bolezni ali poškodbe v vojni, ako se pogreša ali ako umre iz katerega koli vzroka v vjetništvu ali po svojem povratku v letu enoletne zavarovalne dobe.

Od maja 1916 je pa prilika dana, da se vojak tudi za slučaj delanezmožnosti ali invalidite zavaruje. Veliko število vojakov bo prišlo domov brez roke ali noge, ali sploh bolani, da si bodejo težko kruh zaslužili. V tem slučaju bode zavarovalnina velika pomoč za preskrbo cele družine. Postavna penzija ne bode zadostovala za preskrbo cele družini, recimo pri rokodelcih ali majnih posestnikih.

Ako se vojak zavaruje za oba slučaja (smrt in delanezmožnost) skupaj, se znižajo premije. Premija znaša za črnovojnika za slučaj smrti za svoto po 1000 K in za slučaj delanezmožnosti **samo 66 K.** Premija se lahko plača v obliki obroke, če ima stranka podporo ali ne. S plačanjem obroke je vojak zavarovan za celo svoto.

Važna je tudi nova odredba, da se lahko vojno zavarovanje v navadno zavarovanje spremeni, v katerem slučaju se polovica plačane premije vračunja v premijo za navadno zavarovanje. To lahko tisti vojak napravijo, kateri pridejo domov.

Žalibože se večkrat pripeti, da se zavarovanje prepozno sklenilo, ter je vojak pred zavarovanjem že umrl. Da stranka ne trpi nobene škode, se plačana premija vrne.

Vojno zavarovanje je po celi Avstriji zelo razširjeno. Skrbelo se bode tudi zanaprej da lahko vsak vojno zavarovanje sklene. V ta namen bodo pri vseh c. kr. davčnih uradih po Štajerskem uradniki pooblašeni in skrbeli s pomočjo občinskih uradov ali drugih merodajnih oseb, da bode večina vojakov zavarovana. Vsak, kateri želi vojno zavarovanje skleniti, naj gre k bližnji davkarji, kjer se bode vse potrebno storilo. Drugega se ne potrebuje pri izpolnitvi tiskovin, kakor rojstni dan.

Tuka se uresniči stari pregovor:

»Kdor si sam pomaga, temu pomaga Bog«.

Umetna gnojila in premog prodaje Zadruga v Račah.

Ivan Ravnikar

Na trgovina specerjskega kolonijalne Na
debele! ga blaga barv in zaloga mineralnih voda drobno!

Celje - Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vin-ski kamen kurno janež pristno strd in vosek.

Preselitev.

Usojam si p. n. občinstvu naznaniti, da sem preselil svoj fotografski zavod iz hiše št. 15 Tržaška cesta Maribor v lastno hišo št. 28. Tržaška cesta nasproti deželni bolnišnici. Se priporočam za obilen obisk.

Adolf Šušek, fotograf.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznanih in pohvalnih pism. **F. Prull, mestna lekarna „pri c. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.**

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sem se prepričal, da res pomagajo, vam izrekam lepo hvalo ter priporočam to zdravilo vsem svinjerejem. Prosim, pošljite mi spet svinjskih kapljic za rdečico in sicer hitro kakor morete 6 steklenic. S pozdravom Ivan Škorjanc.

Srednja vas, dne 6. avgusta 1916.

Kaj delajo trapisti?

O tem lahko izveš v mični novi knjižici: »Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Rajhenburgu.« Dobiva se pri trapistih v Rajhenburgu, v Katoliški bukvarni v Ljubljani, pri J. Krajec nasl. in Urban Horvat v Novem mestu in po vseh drugih knjigarnah. Broširana knjiga velja K 2:50 in v platno vezana K 3:50, po pošti pa pri obeh po 20 vin. več. Ta ne samo vseskozi zanimiva in s primernimi podobami okrašena, ampak ravnotako podučna in zabavna knjižica bi ne smela manjkati v nobeni šolski in društveni knjižnici. Sezite tedaj po tej nenavadni knjižici vsi Slovenci, vse šolske, farne in izobraževalne knjižnice ter knjižnice Marijinih družb itd!

!! POZOR !!

Dokler zaloga traja nudim praženo

kavo

v zrnih (nezmleto) cena za 5 kilogramov samo

K 35 K

Razpošilja po podvzetju z nadavkom po 5 K.

Krsto Lilič, trgovec, Drniš (Dalmacija).

!! POZOR !!

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, gospa

Ivana Serne,

oskrbnica Ruške koče

dne 23. oktobra 1916 po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 50. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Sv. maša zadušnica in pogreb predrage pokojnice je bil v sredo 25. oktobra ob 11. uri dopoldne v Rušah.

Ruše, dne 25. oktobra 1916.

Žalujoča rodbina Serne.

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze sočutja ob priliki težke bolezni in smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne soproge, matere, babice, prababice, sestre, tete, tašče in svakinje, gospe

Ane Serne, roj. Kocmut,

posestnice v Coetlincih

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu, se najpriproneje in iskreno zahvaljujemo.

Posebej se še zahvalimo preč. duhovščini, slavnemu veteranskemu društvu, slav. godbi in cenj pevcem za ganljive žalostinke.

Sv. Anton v Slov. gor., dne 18. okt. 1916.

687

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja, za prekrasne vence in častno spremstvo, povodom smrti iskreno ljubljene, nepozabljive nam hčerke in sestre, gospe

Marice Cimperman

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo visokorodnej gospej plem. Pongratz za izkazano nam prijaznost, velečastiti duhovščini, cenjenemu učitelstvu, blag. gospej in g. ing. Kurka ter vsem njegovim g. uradnikom cenj. gospem in gospodom iz Polzele in drugod, g. župniku in pevkam za ganljivo nagrobno in vsem ljubim tovarišicam, ki so predrago ranjko v tolikem številu v belih oblekah spremljale na zadnji poti, končno še vsem drugim cenj. Polzelanom in znancem od blizu in daleč. Bog povrni vsem!

Polzela, dne 19. okt. 1916.

Žalujoča rodbina Cimperman.

679